

Spreken, bewegen, en de menselijke maat

Talendocenten zijn niet altijd tevreden over de spreekvaardigheid van hun leerlingen. Vaak ervaart men het als lastig om met een grote klas aan spreekvaardigheid te werken. Dus ligt de nadruk te vaak op de vaardigheden lezen en schrijven. Maar er zijn manieren om meer beweging in de les te krijgen.

Niemand kan schriftelijk leren tennissen: om een taal daadwerkelijk te kunnen spreken en verstaan dien je hem mondeling in de praktijk te brengen. Daarvoor staan de docent een aantal hulpmiddelen ter beschikking, die uitstekend klassikaal ingezet kunnen worden: TPR en TPRS. Een voordeel van TPR is, dat het een zeer krachtige methode is om taal te verwerven, die snel werkt en met grote lange termijn effecten. Dat betekent dat je meer kunt doen in minder tijd.

Een bijkomend voordeel van TPR is, dat je niet alleen letterlijk meer beweging in de les brengt, maar ook meer intelligenties bij de les betreft en daardoor meer leerlingen aanspreekt. Naast uiteraard de verbaal-linguïstische intelligentie wordt de lichamelijke-kinesthetische intelligentie aangesproken, maar ook de interpersoonlijke en de visueel-ruimtelijke. Vooral vmbo en havo leerlingen doe je veel plezier met TPR omdat dit meer aansluit bij hun intelligenties dan alleen de inzet van de verbaal-linguïstische methode van vooral lezen en schrijven. Ze blijken best een moderne vreemde taal te kunnen en te willen leren, als de methode maar aansluit bij hun sterke kanten.

Receptief en productief

Mogelijke lesonderwerpen voor beginners/faux-débutants met TPR: doeltaal als klassentaal, lichaam, lichaamsdelen, de dagelijkse routine, voornaamwoorden : persoonlijke, bezittelijke, aanwijzende, bijvoeglijke zoals o.a. de kleuren, voorzetsels van plaats, de weg vragen, tijd (klokkijken, dagen, maanden, seizoenen), getallen, lidwoorden, enkel- en meervoudsvormen, bijwoorden, voegwoorden.

Het is elke keer verbazingwekkend om te zien, hoe snel de leerlingen vorderen. Uiteraard is men receptief altijd verder dan productief, maar dat is niet bezwaarlijk: daar begint het mee. De structuren van de taal worden aangeleerd en er wordt zo een stevige basis gelegd. De grammatica wordt als vanzelf geleerd. Het is bijvoorbeeld heel bijzonder om te zien dat men bij het verwerven van woorden en zinnen van de dagelijkse routine met werkwoorden als *se réveiller*, *se lever*, *se laver*, *se brosser* of *se coucher* gaat overcompenseren door opeens bij alle werkwoorden *me*, *te*, *se* te gebruiken. Dat betekent dat men die regel dus al geïnternaliseerd heeft en hem overal toe gaat passen! Uiteraard corrigeren we dat.

Visualisatie

Er zijn diverse lesboeken verkrijgbaar voor TPR en TPRS. De TPR- & TPRS-technieken zijn echter uitstekend in te zetten naast welke methode

dan ook. Ramiro Garcia heeft een praktisch TPR-boek voor de talendocent geschreven: *Instructor's notebook: How to apply TPR for best results*.

Elena de Ru heeft daar een Nederlandse vertaling van gemaakt: Garcia's TPR Gids. Ben Slavic beschrijft in zijn boek *TPRS in a year!* hoe men stapsgewijs TPRS toe kan gaan passen in de talenles. In *PQA in a wink!* gaat Slavic uitgebreid in op de techniek van *Personalized Questions and Answers*.

Een handige aanvulling voor de talenles is de *Verb Wall* van Pamela Kaatz. Zij heeft een kleurensysteem ontwikkeld voor de werkwoordsvormen. Rij-tjes stampen is niet nodig. Rij-tjes stampen is zinloos om een taal vloeiend te kunnen spreken. De gestampt geleerde rijtjes moeten uit een ander geheugen gehaald worden, waardoor de spraak stukt. In de *Verb Wall* heeft elke persoonsvorm zijn eigen kleur en de verschillende tijden hebben hun eigen plaats. Ze kunnen zo gemakkelijk gevisualiseerd worden. Visualisatie is ook een middel waardoor leerlingen sneller en efficiënter leren en bovendien weer een andere intelligentie aanspreken.

Matchen en stretchen

Een ander soort beweging is in de les te brengen via de smaakpapillen. Elke week iets anders proeven! Dat kan samenhangen met een feest of met een lokale of regionale lekkernij. En die zijn er te kust en te keur in Frankrijk en francofone gebieden. Al proevend leert men zo veel over Frankrijk (of een ander Franssprekend land), haar bewoners en hun gewoontes. Die eigenaardigheden vinden hun neerslag in liedjes, gedichtjes, legendes, recepten, films en allerlei andere culturele uitingen. Deze vormen uiteraard ook een aanknopingspunt voor vakoverstijgende bezigheden, waardoor ook tegemoet gekomen kan worden aan de urenvermindering voor de talenvakken, door ze elders op te gaan rekken. Wanneer men eerdergenoemde culturele uitingen inzet tijdens de les, komt dat neer op de inzet van Meer-voudige Intelligenties in de moderne vreemde taalles. En daardoor wordt iedereen aangesproken, ofwel door te "matchen" ofwel door te "stretchen". Op deze manier wordt de taal geleerd door alle zintuigen en alle intelligenties te activeren; kortom, de mens wordt in zijn totaliteit in beweging gezet. Het brengt in feite de menselijke maat terug in het onderwijs. Daar voelt zowel de leerling als de docent zich wel bij, meer leerplezier en een hoger leerrendement.

De auteur is docente Frans en Arbeids- en Organisationspsychologe. Informatie: www.vrolijken-frans.nl

TPR = Total Physical Response

Ontwikkeld door James Asher en in Nederland bijna alleen op grote schaal ingezet bij NT2. Bij TPR wordt de taal letterlijk al doende geleerd, via de gebiedende wijs. TPR is toe te passen bij alles wat concreet is.

TPRS = Teaching Proficiency through Reading and Storytelling

Ontwikkeld door Blaine Ray, oorspronkelijk als aanvulling op TPR. Inmiddels een onafhankelijke methode waarbij men vaak alleen in het begin nog TPR gebruikt om op snelle wijze een grotere woordenschat te verwerven. De hoofdpijlers van TPRS zijn *Comprehensible Input en Personalized Questions and Answers*. De *Comprehensible Input* vindt plaats via het op het bord schrijven van de nieuwe woorden en hun vertaling (structuren); de structuren worden aangeduid, ten gehore gebracht en gevisualiseerd indien mogelijk via

bijvoorbeeld het uitspelen van de onderdelen van een verhaal. Een verhaal ontstaat meestal spontaan in de klas door de verpersoonlijkte vragen die de docent stelt. De leerlingen worden de helden in het verhaal en via hun originele antwoorden in de doeltaal wordt het verhaal opgebouwd. Als ze bepaalde woorden niet weten in de doeltaal, dan wordt het meteen vertaald in de doeltaal en op het bord geschreven. De leerlingen willen graag weten hoe het verhaal verder gaat, omdat ze zelf, of hun klasgenoten, er in meedoen. De vragen worden gesteld via *circling*. Eerst wordt er iets *geponeerd* en vervolgens worden er vragen over gesteld.

Bijvoorbeeld: *Il y a un garçon*. De leerlingen reageren met bijvoorbeeld *oooh* of *ze hummen*. Vervolgens: *Il y a un garçon? – oui. Il y a un garçon ou une fille? (il y a)*

un garçon. En zo worden er steeds meer stukjes aan het verhaal toegevoegd, waarbij inslijpen plaatsvindt door steeds vragen te stellen over alle hoofddelen van een zin. Een of enkele lessen later wordt met de gebruikte woorden een verhaal(tje) gelezen en ook zelf geschreven. Alle taalvaardigheden komen bij TPRS aan bod.

Meervoudige Intelligenties

Ontwikkeld door psycholoog Howard Gardner. Wie alle intelligenties tijdens de les aan weet te raken, spreekt daardoor iedereen aan; ieder mens beschikt over alle intelligenties, alleen de mate waarin verschilt van persoon tot persoon. Bij de één zal de ene intelligentie inzetten *matchen* zijn en bij de ander zal het *stretchen* zijn. De acht intelligenties van Gardner zijn de: verbaal-linguïstische, logisch-mathematische, visueel-ruimtelijke, muzikaal-ritmische, lichamelijk-kinesthetische, interpersoonlijke, intrapersoonlijke, natuurgerichte.

